

แค่กลืน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๘๐. เรื่อง “นี่ใช่หีตัวนั้นที่หลวงพ่อกเทศน์ไว้หรือไม่คะ”

ถาม : กราบนมัสการหลวงพ่อกเทศน์ เมื่อคืนหนึ่งสมาธิ สักพักจิตเริ่มจะเข้าที่ เพื่อนบ้านเขาเสียงดัง เหมือนเคาะอะไรสักอย่าง ลูกก็คิดว่าเดี๋ยวเขาทำธุระเสร็จก็คงหยุด แต่เคาะนานไปหน่อยไม่หยุดสักที จิตรอไม่ไหว จิตเลยพูดออกมาเป็นคำหยาบ เป็นภาษาด่าว่าเขา ซึ่งคำหยาบนี้ลูกไม่พูดออกมาแน่นอน ซึ่งมันดังอยู่ในหัวลูก แล้วลูกก็รู้สึกว่าการกับคำหยาบที่ได้ยินในหัวคือไม่ใช่ลูก แต่เป็นอีกอันหนึ่ง มันแยกออกชัดเจนว่ามันไม่ใช่ลูก อย่างนี้คือหีตัวที่หลวงพ่อกเทศน์ไว้หรือไม่คะ กราบขอบพระคุณค่ะ

ตอบ : ใช่หีตัวนั้นไหม

ไม่ใช่ ไม่ใช่ ยังอีกยาวไกล

นี่ไง เวลาพูดถึง ไปฐิตะๆ ไบลานเปล่า เวลาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นผู้ที่อบรมบ่มเพาะสั่งสอน มีลูกศิษย์ ๕๐๐ องค์ ไปไหนพระล้อมหน้าล้อมหลังไปเลย ไปเฝ้าพระพุทธเจ้า เวลาจะกราบลา พระพุทธเจ้าว่า “ไบลานเปล่ากลับแล้วหรือ” เวลาจะมาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไบลานเปล่ามาแล้วหรือ”

นี่ของจำธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศน์ว่ากรร ฆะแผ้วธรรมๆ ทุกคนศรัทธาเคารพเลื่อมใส ลูกศิษย์ลูกหาเยอะแยะเลย ถ้าเป็นทางโลก มันก็เป็นเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง

แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณ ท่านคงเห็นอำนาจวาสนา บารมีของไปฐิละโบลานเปล่าๆ ถึงได้เตือน ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา ท่านไม่พูด ไม่พูดให้เสียคน ใจคน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่แสดงต่อเมื่อจะไม่มีเหตุและไม่มีผล หรือแสดงแล้วมันไม่เป็นประโยชน์กับใคร แล้วแสดงแล้วไม่เป็นประโยชน์กับใคร มันกลับไปเป็นโทษไป เป็นโทษให้เขาเจ็บแสบ เป็นโทษให้เขาอับอาย เป็นโทษให้เขาทุกข์ร้อน แต่ถ้ามันเป็นธรรมๆ นะ มันเป็นประโยชน์นะ

คนเจ็บไข้ได้ป่วยไปโรงพยาบาล จะเป็นมะเร็ง จะเป็นไทรอยด์ หายไหมครับ หายไหมครับ แล้วเวลาผ่าตัดๆ อยากให้ผ่าเลย เปลี่ยนอวัยวะเลย เวลาไตเสื่อม ไตพิการ ไปเข้าคิวไว้รอ รอเขาบริจาคไตเพื่อได้เปลี่ยนไต แล้วเวลามาที่นี่ โอ้โฮ! ขึ้นบานเลยนะ ถ้าเขาได้กรีดหน้าท้อง อู้ ฮู! มีความสุข เพราะอะไร เพราะได้เปลี่ยนไต

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้ามันเป็นประโยชน์กับใคร เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แสดงธรรม มันกรีดเข้าหัวใจเลย คือมันจะกรีดกิเลส มันจะบาดกิเลส มันจะตัดกิเลส ถ้าเป็นประโยชน์ไป แต่ถ้าไม่เป็นประโยชน์ท่านไม่พูดนะ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐมาก แล้วประเสริฐ ขณะดูว่าเขามี วาสนาหรือไม่ ถ้ามีวาสนานะ เสียบเลย “ไปฐิละ โบลานเปล่ามาแล้วหรือ” เวลากลับ “กลับแล้ว หรือ” นี่เวลาไปฐิละ เห็นไหม

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นอำนาจวาสนาของเขา เวลาเห็นอำนาจ วาสนาของเขา เวลาเขากลับไปแล้วเขาก็ได้คิดไป เราก็ทำคุณงามความดีมาขนาดนี้ ผลงานก็ เห็นๆ กันอยู่ ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลูกศิษย์ตั้ง ๕๐๐ ไปไหนลูกศิษย์ล้อม หน้าล้อมหลัง มันมีชื่อเสียงขนาดนี้ มันมีคนนับหน้าถือตาขนาดนี้ ทำไมพระพุทธเจ้าไม่เห็น ความดีเราเลย เอ้! มันน่าจะมีอะไรมากกว่านั้น

ถ้าคิดนะ คิดแล้ว เพราะเราก็ท่องจำได้หมดธรรมะพระพุทธเจ้า ฟังแล้วจำได้เลย เวลา พระอานนท์ พุทฺธุต องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการไว้ วินัย พระอุบาลี นิทาน

เรื่องธรรม พระอรหันต์จำได้หมดเลย แล้วก็จดจารึกกันมา ท่องจำๆ แล้วมาจดจารึกเป็นพระไตรปิฎก

นี่ก็เหมือนกัน เราจำได้หมดเลย ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “โบลานเปล่าๆ” ไปคิด มันต้องมีมากกว่านั้น เวลามากกว่านั้นนะ ก็สละ แอบหนีจากหมู่คณะไปวัดกรรมฐาน ถ้าภาษาเราก็ไปวัดป่า

วัดป่าที่มีพระป่าจริงๆ นะ ไม่ใช่ไปวัดป่าที่มันมีแต่ป่า มีแต่ป่าแต่ไม่มีพระ เพราะพระไม่มีคุณธรรมขึ้นมา มันไม่เห็นใครมีเป็นศีลเป็นธรรมเลย เวลาไป ไปวัดป่า ไปวัดกรรมฐาน เวลาจะไปฝึกหัด

ไอ้โฮ! ชื่อเสียงขนาดว่าลูกศิษย์ ๕๐๐ นะ

เจ้าอาวาสวัดป่า “เราเป็นคนวานาน้อย อยู่ป่าอยู่เขาจะไม่มีสิ่งใด ไม่มีจักใครเลย แล้วจะไปอบรมบ่มเพาะคนที่มีลูกศิษย์ตั้ง ๕๐๐-๖๐๐ ได้อย่างไร อย่างนั้นให้องค์ต่อไปเถอะ”

องค์ที่ ๒ องค์ที่ ๓ สุดท้ายไปถึงสามเณรน้อย สามเณรน้อยดูปฏิญญานะ ถ้าไม่มีใครแล้วคนสุดท้าย อ้าว! คนสุดท้ายด้วยความจำเป็น แต่เป็นพระอรหันต์ตั้งแต่เจ้าอาวาสจนถึงสามเณรน้อย วัดทั้งวัดพระอรหันต์หมดเลย วัดกรรมฐาน วัดป่าจริงๆ วัดป่าแท้ๆ

ฉะนั้น สามเณรน้อยเป็นองค์สุดท้าย จะส่งต่อให้ไม่ได้แล้ว ถ้าส่งต่อไปก็ส่งให้ต้นไม้ ส่งให้ป่าไผ่ ก็จำเป็นต้องรับ อ้าว! รับไว้ แต่ก็จะมีทรมานก่อนไง ถ้าไม่ทรมานก่อน เวลาพูดสิ่งใดไปนะ ไปไหนมา สามวาสองศอก พูดอย่าง คิดอีกอย่าง บอกอย่างหนึ่ง เขาก็ตีความไปอีกอย่างหนึ่ง เพราะความรู้มาก ความรู้เยอะ

ฉะนั้น ถ้าจะอบรมบ่มเพาะ เราจะต้องการอุปการณ์ ฉะนั้น ต้องการไม้ ไม้ไผ่เอามาเพื่อเป็นอุปการณ์ ให้เขาไปตัด ให้ห่มผ้าเข้าไป ถ้าห่มผ้าเข้าไป มันจะเข้าไปได้อย่างไร ห่มผ้าเข้าไปหนามไผ่มันก็เกี่ยวขาดหมดนะ แต่ก็ห่มผ้าเข้าไปเลย เพราะว่าสามเณรน้อยสอน เดี่ยวสามเณรจะไม่สอน พอห่มผ้าเข้าไป พอใกล้ๆ ไม้ไผ่ จะเข้าไปใกล้

“เออๆ เราไม่เอาแล้วละ”

ดูทิวทัศน์ ดูใจลงใหม่ ดูว่าจะฟังหรือไม่ฟัง ถ้าไม่ฟัง ความรู้เยอะ ความรู้มาก เขาก็ไม่ฟัง
หรือออกไปไหนมา สามีวาสองศอก ก็พูดแต่เขาไม่ฟัง

“อย่างนั้นไม่เอาแล้ว ไม่ไม่ต้องก็ได้ เปลี่ยนเป็นอย่างอื่น เป็นน้ำ ลงไปในน้ำหมักผ้าไป
ด้วย”

ไปถึงชายตลิ่ง

“เออ! ไม่เอาแล้ว ไม่เอาแล้ว”

ใจมันลงใจ เวลาถึงที่สุด เวลาอบรมปมเพาะจะสอนใจ

ร่างกายของมนุษย์เปรียบเหมือนจอมปลวก มีรูอยู่ ๕ รู มีทวารอยู่ ๕ ทวาร เหมือน
ร่างกายของมนุษย์ ให้ตั้งสติ ปิดรูทวารทั้ง ๕ เปิดหัวใจไว้ เปิดไว้รูหนึ่ง แล้วฝึกหัดทำความสงบ
สังเกตรูที่หัวใจนั้น รอสื่อที่จะปรากฏขึ้น เขี่ยตัวหนึ่งอยู่ในหัวใจของท่าน อยู่ในหัวใจของคน
อวิชาพญามารอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก สิ่งมีชีวิตทุกชนิดมีครบหมด แต่เขารู้หรือไม่รู้

ฉะนั้น เวลาตั้งสติไว้แล้วคอยกำหนด คอยจับเขี่ยตัวนั้น ถ้าเขี่ยตัวนั้นโผล่มา จับได้ จับ
ได้ สมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐานจะเกิดขึ้น

วิปัสสนากรรมฐานคือพิจารณา พิจารณาเกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ กรรมฐาน ๕ แล้ว
พิจารณาของมันๆ พิจารณาจนถึงที่สุด ถึงที่สุดจับเขี่ยตัวนั้นได้ พิจารณาเขี่ยตัวนั้น จนฆ่า
ทำลายเขี่ยตัวนั้น จนได้สำเร็จเป็นพระอรหันต์สมบูรณ์ในการประพฤติปฏิบัติ พระพุทธ พระ
ธรรม พระสงฆ์

นี่คือไปฐิติบาลานเปล่าๆ แต่เขาก็ประพฤติปฏิบัติโดยซื่อสัตย์จริง สัจธรรมความเป็นจริง
ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

ย้อนกลับมาคำถาม “หนูนั่งภาวนา นั่งทำสมาธิ จิตมันเริ่มที่จะสงบตัวลงดีขึ้น มันมีเสียง
ดังอยู่ข้างบ้าน เขาเคาะอะไรเสียงดังมาก คิดว่าเขาจะหยุดเคาะ พอเคาะๆ มันนานไปหน่อย ไม่
หยุดสักที จิตรอไม่ไหว จิตจึงมีคำหยาบเกิดขึ้น มีคำหยาบเกิดขึ้น”

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เรามีอำนาจวาสนาของเรา เราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะหาหัวใจของเรา

ร่างกายของเราเปรียบเหมือนจอมปลวก มีทวารอยู่ ๖ ทวาร ปิดทั้งหมด เปิดทวารหัวใจนี้ไว้ เราก็จะทำความสงบของเรา ทำความสงบของเรา ถ้าทำความสงบของเรา ถ้าจิตมันสงบระงับมันก็เป็นสัมมาสมาธิ คือ สมาธิ ปัญญา

แต่ถ้าเราทำความสงบของเราไม่ได้ มันก็เป็นความรู้สึกนึกคิดโดยปกติโดยธรรมชาติของเรา ถ้าโดยปกติโดยธรรมชาติของเรา โดยอำนาจวาสนาของคนใด ฝึกหัดธรรม ปฏิบัติๆ ถ้าจิตเป็นสัมมาสมาธิ จิตมีกำลังของเราขึ้นมาแล้ว ถ้ามันเห็นเหยี่ยวตัวนั้นนะ มันเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง นั่นจะเห็นของมันตามความเป็นจริง

อันนี้เรานั่งทำความสงบ แต่มันยังไม่สงบใช่ไหม ไม่ มันไม่สงบ ถ้ามันสงบ มันจะไปรำคาญเสียงเคาะนั่นหรือ

เวลาสงบๆ นะ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เห็นไหม เวลามันสงบเล็กๆ น้อยๆ มันก็คิดได้ มันก็เห็นได้นะ ถ้ามันคิดได้ เห็นได้ ใ้มันมันเรื่องของเขา ใ้มันมันเรื่องของเรา ถ้ามันเป็นอุปจาระ ถ้าจิตมันสงบแล้วมันจับเลย เสียงสักแต่ว่าเสียง เสียงไม่ใช่เรื่องของเรา เสียงมันเรื่องของเขา ใ้มันมันเรื่องของเรา เรื่องของเราคือสติ เรื่องของเราคือคำบริกรรมของเรา มันเป็นอุปจาระ มันรู้ของมัน

พุทโธๆ จนเป็นอัปปนา จิตเป็นสมาธิเลย สักแต่ว่าปรากฏ ดับหมดครับ ตัวเองยังไม่รู้จักตัวเองเลย ตัวเองไม่รู้รู้เลย สักแต่ว่าปรากฏ จิตล้วนๆ จิตเด่นๆ เลย

นี่คือ สมาธิ แล้วถ้ามันเกิดปัญญาๆ ปัญญามันจะเกิดของมัน มันภาวนาของมันขึ้นไป เวลามันคลายออกมา อัปปนาสมาธิจะวิปัสสนาไม่ได้ จะวิปัสสนาให้เป็นไม่ได้ เพราะมันเป็นสักแต่ว่าปรากฏ

ไม่ใช่หนึ่งนะ หนึ่งยังไม่ออกคิดเลย ไม่ออกคิดคือไม่ออกใช้ปัญญา เวลาอัปปนาสักแต่ว่าปรากฏ มันเลยหนึ่งไปอีก

เวลามันคลายตัวออกมาเป็นอุปจาระ อุปจาระ เสียงสักแต่ว่าเสียง เสียงได้ยินได้ รับรู้ได้
แล้วถ้าจะจับ พิจารณาของมันได้ นี่ถ้าเป็นได้ ศีล สมาธิ ปัญญา

แต่ของเรานะ นั่งไปสักพักหนึ่งจิตเริ่มเข้าที่ ได้ยินเสียงนั้น

ได้ยินเสียงก็ได้ยิน ก็ได้รับรู้กลิ่นไอง กลิ่น มันมีกลิ่นของมัน กลิ่นของเหยี่ยวตัวนั้นไอง กลิ่น
ของเหยี่ยวตัวนั้น ยังไม่เห็นร่องรอยของเหยี่ยวตัวนั้น แล้วถ้ามันเห็นตัวเหยี่ยวตัวนั้น มันเป็นสเต็ป มัน
เป็นขั้นตอนของมันไป นี่พูดถึงว่าคนภาวนาเป็นนะ

ถ้าภาวนาไม่เป็นนะ ไปไหนมา สามวาสองศอก มันก็คิดของมันไปโดยธรรมชาติของมัน

สิ่งที่ว่า สิ่งที่ได้ยินเสียงนั้น แล้วถ้าเสียงนั้นมันเป็นคำหยาบ

มันเป็นคำหยาบ มันเป็นอะไร เพราะอะไร เพราะกลิ่น กลิ่นมันเหม็น กลิ่นมันไม่ต้องการ
นี่เราได้ดมกลิ่น ดมกลิ่นเพราะอะไร

เวลาผู้ที่ฝึกหัดทำความสงบของใจ เวลาเราใช้คำบริการรุ่มพู่โทๆ พู่โทขนาดไหนแล้ว
มันพู่โทไม่ได้ มันเครียด มันต่างๆ เขาให้ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ

เวลาปัญญาอบรมสมาธิใช้สติปัญญาของมันไป มันพิจารณาของมัน มันปล่อย มัน
ปล่อย ถ้ามันปล่อยขึ้นมามันหยุดไง

คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด การหยุดคิดนั้นแหละมันจะเข้ามาเป็นสมาธิ มันกำลังจะเข้า
มาเป็นตัวจิตไง ตัวจิตก็จิต

ร่างกายนี้เปรียบเหมือนจอมปลวก กาย เวทนา จิต ธรรม เวลาจอมปลวกนั้น คนที่ตาย
แล้วซากศพ จอมปลวกก็เป็นจอมปลวก ไม่มีสิ่งใดเป็นประโยชน์กับใครทั้งสิ้น แต่คนยังมีชีวิต
อยู่ จอมปลวกก็คือร่างกายของเรา ผู้ที่จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะก็มาเกิดเป็นเรา

คนเรามีกายกับใจไง ทุกข์กาย ทุกข์ใจ

เวลาทุกข์กาย หิวกระหาย ความทุกข์ลำบากของร่างกายนั้นก็เรื่องหนึ่ง เวลาจิตมันพะ
ว้าพะวง จิตมันมีความรู้สึกนึกคิด นั่นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ทุกข์กาย ทุกข์ใจไง

เวลาความทุกข์กาย ทุกข์ใจ ทั้งทุกข์กายและทุกข์ใจ มันเกิดจากจิตทั้งนั้น เกิดจากกิเลส ทั้งสิ้น เกิดจากกิเลส มันพิจารณาอย่างน้อยขนาดไหน นั่นเป็นอำนาจวาสนาของคนว่าเราได้ สร้างบุญสร้างกุศลมาชนิดใด เราได้บุญสร้างกุศลมาแล้วมีอำนาจวาสนาอย่างน้อยขนาดไหน เวลาตรงจิตตรงนิสัยใจ ถ้าไม่ตรงจิตตรงนิสัย เห็นใหม่

จุฬปั้นถก มหาปั้นถก มหาปั้นถกเป็นพระอรหันต์ สอนน้องชายของตน สอนไม่ได้ พระอรหันต์นะ

ให้ฝึกหัดปฏิบัติไป ภูถุกังอย่างไรก็ไปไม่รอด สุดท้ายพี่ชายให้น้องชายไปสีก อายเขา ให้ท่องคาถาคำเดียวยังท่องไม่ได้

เวลาจะไปสีก พระพุทธเจ้าไปรออยู่หน้าวัดเลย

“จุฬปั้นถก เธอจะไปไหน”

“ไปสีก เพราะพี่ชายไล่ให้ไปสีก”

“เธอบวชเพื่อใคร”

“บวชเพื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

“เธอไม่ต้องไปสีก ให้ฝึกหัดภาวนาใหม่ เอาผ้าขาวไปให้ลูบนะ ผ้านี้ขาวหนอๆ ขาวหนอๆ”

เป็นพระอรหันต์เลย

เวลามหาปั้นถกเป็นพระอรหันต์ สอนจุฬปั้นถกน้องชายตัวเอง สอนไม่ได้ เวลาไล่ไปสีกๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปดักอยู่หน้าวัด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาไปให้อูบายข้อเดียวเท่านั้นนะ สำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย

ตรงจิต ตรงนิสัย ตรงกับกิเลสของตน เวลามันตรงแล้วมันได้ผล เห็นใหม่ ใ้้นั้นเวลาถ้ามันตรงจิต ตรงนิสัย

ถ้ามันไม่ตรงจริต ตรงนิสัย เราฝึกหัดปฏิบัติก็ล้มลุกคลุกคลานๆ นี่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ แต่เวลาเราปฏิบัติไปแล้ว ถ้าจิตเราสงบแล้วเราเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง นั่นแหละ มันจะเห็น

เราจะบอกว่า เป็นลูกหลานเหี้ย เหี้ยคืออวิชา เหี้ยคือพญามาร เหี้ยมันมีลูกสาว ๓ คน มันมีหลานมีเหลน สักกายทิฐิ วิจิกิจจา สิ้นพตปรามาส กามราคะ ปฏิฆะ แล้วเวลากามราคะ ปฏิฆะขาดไป ตอนกามราคะ ปฏิฆะขาดไป นั่นนะความโลภ ความโกรธ ความหลง นี่ลูกสาวพญามาร พญามารคืออวิชา ครอบครัวยงมาร ก็เลสมันมีหยาบมีละเอียดแตกต่างกันมากมาย

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มีสติ มีมหาสติ สติอัตโนมัติ มีปัญญา มหาปัญญา มันเป็นขั้นเป็นตอน ถ้าบุคคลผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริงใจ

นี่พูดถึงว่า เพราะคำถามว่า ที่ว่าเป็นคำดำ ที่ว่ามันเป็นสิ่งที่นั่นนะ เวลามันเท่าทันแล้ว มันแยกเลย คำดำนั้นไม่ใช่เราแน่ๆ เพราะเราไม่กล้าพูดอย่างนี้อยู่แล้ว เราก็ไม่ใช่มัน มันก็ไม่ใช่เรา อย่างนี้เป็นารเห็นเหี้ยหรือไม

มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ เพราะกลิ่นของความหยาบช้า กลิ่นของคำหยาบ กลิ่นต่างๆ กลิ่นมันไม่ดี เราก็ไม่ต้องการ มันไม่ใช่เรา เราก็ไม่ใช่มัน แล้วเราก็ไม่ต้องการเป็นมันด้วย ทั้งที่เราเป็นคนคิดเองนะ แต่เราก็ไม่เป็นมัน มันก็ไม่เป็นเรา

นี่มันเป็นการฝึกหัดปฏิบัติ เราได้กลิ่น กลิ่นเหม็น กลิ่นของบาปของกรรม กลิ่นของกิเลส กลิ่นของศีล กลิ่นของธรรม กลิ่นมันหอม กลิ่นมันหอมทวนลม กลิ่นมันเป็นกลิ่นที่เราปรารถนา เราต้องการ มันก็แค่กลิ่นใจ แต่ไม่ต้องทุกข์ใจเสียใจ คนที่ประพฤติปฏิบัติก็เริ่มต้นจากความไม่รู้ จากการกระทำของเราที่แหละ

นี่ก็เหมือนกัน ในการเริ่มต้นของโยมที่คำถามปฏิบัติก็ถูกต้อง ถ้าทำได้ดี เราก็ปฏิบัติของเรา แล้วสิ่งที่ว่าเราเท่าทันกับความคิด ที่บอกว่าเราเป็นอย่างนั้นไม่ได้เลย ไม่กล้าพูดเลย คำพูดนี้หลุดจากปากเราไม่ได้เลย แต่เราคิดเอง แล้วมันก็ไม่ใช่เรา เราก็ไม่ใช่มัน

นี่ได้กลิ่นนะ มันเท่าทันความรู้สึกนึกคิด ดีมากๆ

นี่เขาฝึกหัด เพียงแต่บอกว่า จะใช้เหยี่ยวตัวนั้นใหม่

ถ้าใช่ นะ เราภาวนาไม่เป็น เราไปไหนมา สามวาสองศอก ตอบเขาไปเรื่อยเปื่อย ตอบเอาอกเอาใจ ตอบกลัวโยมจะไม่รัก ไม่ศรัทธา ไม่เชื่อถือ ก็บอกว่ำนั่นนะเป็นเหยี่ยวเลยนะ เหยี่ยวตัวใหญ่ด้วย แล้วฆ่ามันเลย แล้วก็นึกว่าฆ่า ก็นึกว่าได้ฆ่ากิเลสแล้วไง แล้วเวลากิเลสมันโผล่มา มันเหยียบย่ำหัวใจ เราจะรู้เลยว่า เฮ้ย! อาจารย์กุหลอกกูนีหว่า อาจารย์กุบอกกุฆ่าเหยี่ยวแล้ว เหยี่ยวมันยังมาฟาดหางใส่กูอีก แสดงว่าอาจารย์ไม่เป็น

ฉะนั้น นี่แค่กลิ่น กลิ่น กลิ่นของเหยี่ยว

ทำความเข้าใจของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบนะ มันเห็นร่องรอย

หลวงตาพระมหาบัวท่านสอนนะ รอยเท้าโค เห็นไหม พุทโธๆ เหมือนตัวโต เรากำลังจะหาตัวโค เราจับเชือกโคได้ เราก็สาวไปด้วยพุทโธๆ ด้วยปัญญาอบรมสมาธิ

โคมันหายไป มันเดินหนีเราไป ถ้าเราเดินไปใกล้ตัวมัน เราจะเห็นรอยเท้ามัน รอยเท้ามันก็คือสัมมาสมาธิ แล้วถ้าเห็นตัวมัน เห็นลูกหลานของมัน เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิตตามความเป็นจริง เพราะอะไร

เพราะมันเห็นกิเลส มันรู้จักกิเลส ถ้ามันเห็น มันเสียดเทียง ขนพองสยองเกล้า สะเทือนใจมาก

แค่สะเทือนใจนะ สะเทือนใจเสร็จแล้วก็หลอกต่อไป หลอกต่อไป

วิปัสสนาไปเรื่อย มันปล่อยวางแล้วนะ ปล่อยวางก็ชั่วคราวๆ ยังหลอกต่อไป หลอกต่อไป ถ้าทำซ้ำ ทำซ้ำ ทำซ้ำด้วยวิปัสสนา ด้วยสติด้วยปัญญานะ มันปล่อยวางชั่วคราวชั่วคราวเรื่อยๆ ถึงเวลาแล้วมันขาด นั่นแหละสังโยชน์ขาด นั่นแหละรู้จริงเห็นจริง มันถึงจะได้ข้อเท็จจริงใจ

ไถ่หนี้มันแค่กลิ่น กลิ่นก็ยังดี ได้รสของธรรม รสของสติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า ใช้เหยี่ยวที่หลวงพ่อกุเทศน์ทุกวันๆ หรือเปล่า

ไม่ใช่ แค่กลืนของตัวมัน กลืนของเหยื่อ แต่ก็สะท้อนใจใช้ใหม่ สะท้อนใจเราใช้ใหม่ รหัสของกรรมไง แต่ถ้ามันเห็นเหยื่อนะ มันสะท้อนใจมากกว่านี้ แล้วถ้าพิจารณามันปล่อยวาง อู๋ย! มหัศจรรย์ๆ หลอกอีกแล้ว

เวลามันขาด ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธ ด้วยวิธีการประพฤติปฏิบัติโดยมรรค ๘ มัคโค ทางอันเอก ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลาไปรู้จริงเห็นจริงมันถึงจะก้มลงกราบพระพุทธเจ้าแล้ว กราบพระพุทธเจ้าอีก มันมหัศจรรย์ใจของมัน มหัศจรรย์ขนาดนั้นนะ

นี่พูดถึงเวลาภาวนานะ

ที่พูดนี่มันเป็น ๒ ประเด็น เพราะประเด็นหนึ่ง เพราะเหยื่อตัวนั้น เหยื่อตัวนั้นมันฝังใจเนาะ หลวงพ่อพูดได้อย่างไร เหยื่อทุกวันเลย

อ้าว! ชี้น้ำกิเลสไป

เพราะว่าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมันจะต้องสวยงาม มันจะต้องเป็นมารยาท มันต้องพูดคำวาจาไพเราะเพราะพริ้ง มันต้องพูดแล้วมีแต่ความหวานชื่น

ดูหน้าปะจมุ๊งไป ออเฮอะออเลาะนั่นไง แล้วกิเลสไม่รู้จัก เวลากิเลส ใจเหยื่อตัวนั้นนะ แล้วไม่ใช่อยู่ที่ไหน อยู่ที่ใจกูนี่ อยู่ภาวสวะ อยู่กลางหัวใจกูเลย แต่กูไม่เห็น แต่เมื่อไหร่เห็นนะ มันจะมหัศจรรย์ในตัวของคุณคนผู้นั้น จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๘๑. เรื่อง “หัดจินตนาการ”

กราบนมัสการหลวงพ่อ ผมภาวนาอยู่ สลับเกสา โลมาบ้าง มีผ่อนอาหารช่วยให้กิเลสหายพยศ สัดส่วนของปัญญาอบรมสมาธิจึงลดลง ส่วนเนสัชชิก ถึงตื่นอยู่แต่ว่างๆ ตื้อๆ พิจารณาไม่ค่อยได้

คำถาม

๑. พอหลับตาพุทโธได้ต่อสักพัก ผมหัดพิจารณากาย จินตนาการทั้งตัวขึ้นมาให้ชัดๆ พอมันตั้งอยู่ ก็ให้หนังเน่าละลายเหลือแต่กระดูก มันล้มฟาดแหลกไปเอง ผมไม่มั่นใจ ก็ลองตั้งใหม่ มันก็กลายเป็นแบบเดิม อันนี้หลงไหมครับ

๒. ผมจับผิดตัวเองเรื่องคิดชั่วคราว แต่ยังจับได้หางๆ หลายครั้งจิตผุดขึ้นมา “อารมณ์โลก” แล้วมันก็วาง ไปสงบอยู่ แล้วสงสัยว่า แบบนี้มันหลอกไม่ให้พิจารณาหรือเปล่าครับ

ตอบ : ฝึกหัดปฏิบัติๆ มันอยู่ที่อำนาจวาสนาบารมีของคน แล้วมันอยู่ที่จิตนิสัยของคน พอคนจิตนิสัยแล้ว มันไม่เชื่อในความรู้ความเห็นใดๆ ทั้งสิ้น

เวลาเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติขึ้นมา คนเราฝึกหัด เริ่มต้นคนหัดทำงานมันก็ต้องหัดทำงานให้ได้ผลงาน หรืองานนั้นเสร็จเป็นชิ้นเป็นอันขึ้นมา ถ้างานนั้นเสร็จเป็นชิ้นเป็นอัน แสดงว่าทำงานได้ ทำงานเป็น

แต่เวลาคนที่ฝึกหัด การทำงานไม่เป็น เริ่มต้นฝึกหัด เริ่มต้นตั้งแต่เป็นลูกไม้ลูกมือเขาไปก่อน แล้วฝึกหัดขึ้นมา ฝึกหัดเป็นผู้ที่มีส่วนช่วยทำงานก่อน แล้วทำงานๆ มันเป็นชิ้นงานๆ ชิ้นงานของหัวหน้างาน ชิ้นงานนั้นสำเร็จขึ้นมา ถ้าเมื่อไหร่เราเป็นหัวหน้างาน เราทำชิ้นงานนั้น เราถึงจะทำชิ้นงานนั้นเป็นผลงานของเราได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จะเป็นลูกไม้ลูกมือเขาไปก่อน ตอนนี้เป็นลูกไม้ลูกมือใครล่ะ

เป็นลูกไม้ลูกมือกิเลสใจ กิเลสมันก็ชักพาทำไป แล้วก็ฝึกหัดๆ ของเราไป ถ้าฝึกหัดแล้ว ถ้ามันรู้มันเห็นของเราสิ่งใดมากน้อยขนาดไหน มันจะมีผลงานหรือไม่

ถ้ามีผลงาน หัวหน้างานนะ เขาเดินตรวจงาน เขาคอยดูแลลูกน้องเขา เขามองออกหมดนะว่า คนนี้มีไอเดียใหม่ คนนี้มีวาสนาใหม่ คนนี้มีทัศนคติทำดีใหม่ เขาดูการกระทำนั้นนะ ถ้าอย่างนั้นเขาเลื่อนให้เป็นผู้หัวหน้างานเลย

นี่เหมือนกัน เวลาฝึกหัด ตอนนี้นำพิจารณากาย พิจารณากาย เราอยู่เฉยๆ เราก็ฝึกหัดกายได้ คนเรานะ

เวลาหลวงปู่เจี๊ยะให้จิตวนอยู่ในร่างกายนี้ตามข้อกระดูก นั่นก็กายใหม่ ท่านบอกว่า ให้นวนอยู่นี้ ๓-๔ ชั่วโมง ถ้ามันไม่แลบออก นั่นนะสมณะ คือจิตจะเป็นสมาธิ

แล้วเวลาวิปัสสนาล่ะ ก็เอาจิตนั้นแหละวนอยู่ในร่างกายนั้นนะ วิปัสสนามันไปอีกเรื่องหนึ่งเลย เพราะมันเป็นวิปัสสนาในวิธีการปฏิบัติในทางสายกลางในพระพุทธศาสนา งานชอบ เพียรชอบ งานสมถกรรมฐาน งานวิปัสสนากรรมฐาน

เวลาปฏิบัติไปจะเห็นกาย เห็นเวทนาต่างๆ นั่นก็เห็นกาย เหมือนเราคนไข้ไปโรงพยาบาล ไปโรงพยาบาลต้องผ่านอะไร ผ่านรพก. ประตูผ่านเลย เราก็เห็น คนเข็นเตียง เราก็เห็น บุรุษพยาบาล เราก็เห็น เข้าไปแล้วพยาบาลวัดความดัน เราก็เห็น แล้วเวลาไปเห็นหมอละ แล้วเห็นทุกขั้นตอนเลย แล้วหน้าที่ของเขาแตกต่างกันไหม

รพก. หน้าที่เขาคอยอำนวยความสะดวกเข้าโรงพยาบาล บุรุษที่เข็นเตียงเขาเอาคนไข้เข้าไปให้หาบุรุษพยาบาล บุรุษพยาบาลเขาวัดความดัน เขาวัดความดัน เขาก็เตรียมความพร้อมไว้ให้หมอ หมอวินิจฉัย

นี่คนเหมือนกันหมดเลย แต่หน้าที่เขาแตกต่างกัน

จิต จิตเห็นกายๆ ใครเป็นคนเห็น เห็นระดับไหน แล้วเห็นแล้วเป็นอย่างไร ในสายตาของใคร ในสายตาของรพก. ในสายตาของบุรุษพยาบาล ในสายตาของเจ้าหน้าที่เห็นคนไข้ แล้วเวลาในสายตาของหมอละ

หมอเขาดูเลย เฮ้ย! กลับบ้านได้ ไม่เห็นมีอะไรเลย ไม่เห็นเจ็บไข้ได้ป่วยอะไรทั้งสิ้น มันเป็นอุปาทานนะ ฉีดน้ำเกลือให้แล้วกลับเลย ฉีดน้ำกลั่น ไม่ต้องฉีดอะไร ฉีดน้ำกลั่น กลับเลย

แต่ถ้าเป็นไข้ หมอนะ เห็นตั้งแต่คนไข้เดินเข้ามาแล้ว หมอรู้เลยคนไข้ป่วยหนักหรือป่วยปานกลาง หรือป่วยเล็กน้อย อาการที่เดินมันออกมาจากอวัยวะจากภายในว่ามันมีความผิดปกติอย่างไร หมอเขามองนะ

แล้วเวลาคนไข้ไปหาหมอนะ ทุกคนเข้าไปโรงพยาบาล สวัสดิ์ศรีบรรพก. เขาไม่ใช่หมอนะ คนเข็นรถ เข็นคนไข้ เขาก็ไม่ใช่หมอนะ แต่เขาบริการเราดีมากเลย เขาคูყกับเราทั้งวันเลย ไปถึงบุรุษพยาบาล พยาบาลเขาวัดความดัน เขาซักประวัติ เข็นไปหาหมอ คนนั้นต่างหาก หมอต่างหาก เขาจะวินิจฉัยว่าเราเป็นโรคอะไร แล้วเราจะรักษาอย่างไร แล้วเขาจะให้ยาอะไร ให้ยาแล้วไปรับจากเภสัชกรผู้จ่ายยา

“เวลาผมพุทโธฯ สักพักหนึ่ง จิตเห็นกาย เวลาเห็นกายขึ้นมาแล้วให้มันชัดๆ ชัดแล้วให้
หนังมันเนา มันละลายไปเลย แล้วมันเหลือแต่กระดูกนะ แล้วมันล้มฟาดแหลกไปเลย”

ใครเป็นคนวินิจฉัย จะป่วยรบก. จะเป็นบุรุษเขินเดียว จะเป็นบุรุษพยาบาล บุรุษ
พยาบาลเริ่มวัดความดันแล้วนะ นี่ความดันสูงไปแล้ว แรงดันมันมากแล้ว ใช้นี้ความดันต่ำ
เดี๋ยวมันจะช็อกตาย แล้วสุดท้ายแล้วถ้าจะหาหมอก็ตริยามให้พร้อม หมอได้วินิจฉัย

เหมือนกัน เวลาเห็นกายๆ ใจ ใ้มนู๋ก็เห็นกาย ใ้มนี่ก็เห็นกาย

เห็นกายโดยบรรเทาสาธารณภัย อันนั้นเขาเก็บศพ เห็นกายมันเป็นขึ้นเป็นอันเลยนะ
มันแหลกหมดเลย ใ้มนั้นบรรเทาสาธารณภัย เก็บศพ มันตายแล้ว ถ้าไปถึง โอ้ย! มันไม่มีลม
หายใจแล้ว บี้มๆ ให้มันพีน พีนเสร็จแล้วรีบไปหา รบก. เปิดประตูไว้เลย คนเขินเดียวช่วยเขิน
รอลงเลย รีบส่งเข้าบุรุษพยาบาล อ้าว! ถึงมือหมอแล้ว พวกบรรเทาสาธารณภัยหมดหน้าที่
กลับได้

ใครเห็น เห็นอย่างไร แล้วเห็นกาย ใจของคนเหมาะสมหรือไม่

ศีล สมาธิ ปัญญา

ฉะนั้น เห็นแล้วก็คือเห็น เห็นแล้วก็ตรวจสอบ เห็นแล้วฝึกหัดทำซ้ำ ซ้ำไม่ได้ให้พิจารณา
กาย ถ้ากายไม่ได้ เวทนา เวทนาไม่ได้ พิจารณาจิต จิตไม่ได้ พิจารณาธรรม ยกย่อน อันนี้มัน
อยู่ที่จิตนิสัย อันนี้มันอยู่ที่วาสนา วาสนาของใคร เห็นกายๆ พิจารณาไปแล้วจิตซัด เห็นแล้วไม่
สะเทือนกิเลสเลย หรือกิเลสเอามาเย็นให้ กิเลสปลิ้นปล้อนเอามาหลอกให้ดู

“จิตสงบแล้วพิจารณากาย จิตสงบแล้วพิจารณากาย”

กายอะไร กายใคร กายเขาหรือกายเรา หมอนวดเขานวดกายเลย จับเส้น แล้วไป
โรงพยาบาล เขาผ่าตัดเลย ผ่ากลางหัวอกเลย เปลี่ยนหัวใจด้วย พิจารณากายอะไร

ฉะนั้น เวลาเป็นพระ เป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันคงเส้นคงวา มันปฏิบัติไปแล้วตาม
แนวทางสติปัญญา ๔ มันอาจหาญ มันมีเกียรติ มันมีมรรคมีผล ธรรมะสดๆ ร้อนๆ มันถอดมัน
ถอนกิเลส มันชัดมันแจ่มของมัน

ฉะนั้น ทำซ้ำ ทำซ้ำของเรา

แล้วสิ่งใดที่มันเป็นสติเป็นปัญญาที่เรารับรู้ วางไว้ อย่าไปยุ่งกับมัน เวลาปฏิบัติ อย่าเอา
มันเข้ามาด้วย มันจะตะมันจะถึบกัันนี้ไง

หลวงปู่มั่นสั่งหลวงตาไว้ไง ความรู้ใส่สมองลึนชักไว้ แล้วลั่นกุญแจมันไว้ด้วย แล้วปฏิบัติ
เอาความจริงของเรา เอาความจริงอย่างนั้น

ทำซ้ำ

เห็นกายๆ หมอนวด นี่ไง แผนไทย เฉพาะในเมืองไทย แผนไทยจากวัดโพธิ์ นี่สติเขาณะ
หลายแสนคนนะ ผีกัด เวลาศึกษานวดแผนไทย พอผีกัดเสร็จแล้ว ผู้พิการทางสายตา ผู้
พิการมีอาชีพ สามารถบรรเทาความเจ็บปวด บรรเทาความทุกข์ของประชาชนได้ เป็นแสนๆ
นวดกายๆ

ไอ้เรานักปฏิบัติ เราเป็นพระจำนวนหนึ่งที่มาบวชในพระพุทธศาสนา ถ้าเราจะผีกัด
ทำซ้ำของเรา แยกแยะของเรา เพราะวุฒิภาวะของจิตมันจะรับรู้ มันจะซึบเข้าที่นั่น แล้ว
ประโยชน์อันนั้นมันจะเป็นประโยชน์ของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติที่นั่น จบ

“๒. ผมจับผิดตัวเอง จับความคิดชั่วของตัวเอง มันได้แค่หางๆ แล้วมันผุดขึ้นมา แล้ว
บอกว่ามันเป็นอารมณ์โลก แล้วก็วาง”

มันให้เท่าทันมันไปบ่อยครั้งเข้าๆ แล้วสติผีกัดมัน ปฏิบัติบ่อยๆ มันจะดีขึ้นกับเราเอง
ปัจเจกตั้ง สันติภูมิจิโก มันเท่าทันอารมณ์ เท่าทันความคิด แล้วความคิดวางไว้ๆ

ความคิดร้ายกาจมาก มีสติมีปัญญา ความคิดนั้นมันก็เป็นสิ่งที่เราจะพิจารณา เป็นการ
ผีกัดจิตของเรา แต่ถ้าวันไหนมันอ่อนแอ วันไหนสติมันไม่สมบูรณ์แบบของมัน ไอ้ความคิดนั้น
แหละมันจะใส่ไฟใส่ไฟเราบ่อยๆ ครั้งเข้า

ความคิดจะมากจะน้อยขนาดไหน เราต้องมีสติปัญญาตรวจสอบเช็คของเรา แยกแยะ
มัน แล้ววางๆๆ พอวางขึ้นมา นี่ไง วุฒิภาวะ คำว่า “วาง” จิตมันจะแข็งแรงขึ้น จิตมันจะมั่นคง

ขึ้น แล้วความมันคงนั้นนะ ถ้ามันจะความคิดเกิดมาๆ เกิดมาเพื่อลับให้ปัญญาของเราคมกล้า ไม่ใช่เกิดมาเป็นภูเขาทับหัวอก ถ้าไม่มีสติปัญญา มันจะเป็นภูเขาทับหัวอกต่อๆ ไป

แต่ถ้ามันเป็นสติปัญญา หิน มันจับภูเขาเป็นหินลับมีด หินลับสติ ลับปัญญา ลับสติปัญญาให้คมกล้า ให้เป็นประโยชน์แก่การฝึกหัดปฏิบัติ นั้นจะเป็นการฝึกหัดปฏิบัติของเรา

ทำของเรา ทำซ้ำทำซาก ทำซ้ำทำซาก ทำซ้ำทำซากเพื่ออุตมภาวะ เพื่อจิตมันคง จิตแข็งแรงขึ้น แล้วฝึกหัดไป ไม่หันหน้าไปทางไหน หันหน้าเข้าสู่ทางจกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อหัวใจของตน เอวัง